

PRIJEDLOG PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

- KONZULTACIJSKI DOKUMENT -

uz javno savjetovanje od 28. svibnja do 12. lipnja 2018.

1. UVOD

Na temelju članka 93. Zakona o tržištu plina (»Narodne novine« br. 18/18, dalje u tekstu: ZOTP) i Odluke o suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije (klasa: 003-07/18-03/07, urbroj: 371-01-18-2) od 29. ožujka 2018. godine (dalje u tekstu: Agencija), operator terminala za ukapljeni prirodni plin, LNG Hrvatska d.o.o. (dalje u tekstu: LNG Hrvatska) donio je Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin 29. ožujka 2018. godine (u daljnjem tekstu: Pravila).

Pravilima se uređuje opis terminala za UPP, razvoj, izgradnja i održavanje terminala za UPP, upravljanje terminalom za UPP, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja terminala za UPP, rezervacija i korištenje kapaciteta terminala za UPP, mjerna pravila i pravila raspodjele, objava podataka i razmjena informacija, naknada štete i pravila prodaje UPP-a ili prirodnog plina korisnika terminala za UPP u otvorenom postupku.

2. RAZLOZI DONOŠENJA NOVIH PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Nastavno na tržišne okolnosti po pitanju interesa zakupa kapaciteta terminala za UPP od strane potencijalnih korisnika terminala za UPP na tržištu u Republici Hrvatskoj i regiji, isti je značajno manji od prvotno planiranog i očekivanog, a kao glavni razlozi navode se između ostalog i nejasno propisani postupci prilikom zakupa kapaciteta, raspodjele količina, održavanje minimalne operativne razine UPP-a, dozvoljeni gubici plina, prava i obveze operatora terminala u odnosu na korisnike terminala i slično. U skladu s navedenim neophodno je bilo revidirati donesena Pravila s ciljem jasnog i transparentnog propisivanja svih manjkavosti sukladno tržišnim praksama.

S obzirom da su promjene značajne te zadiru u više od 50% teksta Pravila, nije dovoljno donijeti izmjene i dopune postojećih Pravila, već je neophodno donijeti nova Pravila.

Uz navedeno, potrebno je bilo nomotehnički doraditi dosadašnji izričaj u skladu sa ZOTP-om kako bi odredbe bile razumljive, nedvosmislene i jasne korisnicima terminala za UPP kao i svim ostalim adresatima, a sve u svrhu poboljšanja i učinkovitije provedbe.

Također, značajno su izmijenjeni dijelovi politike raspodjele prirodnog plina koji definiraju izračune dozvoljenih i nedozvoljenih gubitaka prirodnog plina na terminalu za UPP na način da su dosadašnji izračuni zamijenjeni razumljivijim formulama.

Slijedom svega prethodno navedenog, u nastavku je dano kratko obrazloženje i opis glavnih izmjena po poglavljima Prijedloga pravila korištenja terminala za UPP.

I. OPĆE ODREDBE

Općim odredbama propisuje se predmet i područje primjene Pravila te definicije pojmova.

U odnosu na postojeća Pravila izmijenjena je većina definicija na način da su definicije u potpunosti usklađene s ZOTP-om i ostalim propisima Republike Hrvatske, kao i mjerodavnim EU Direktivama.

II. TEHNIČKE KARAKTERISTIKE I TEHNIČKI UVJETI TERMINALA ZA UPP

Odredbama se propisuju sastavni dijelovi terminala za UPP kroz tehničke karakteristike i tehničke uvjete i povezanost s plinskim transportnim sustavom. Također, određena je obveza operatora terminala za UPP da donese i na svojoj internetskoj stranici objavi tehničke uvjete terminala za UPP, a čiji su sastavni dio tehničke karakteristike terminala za UPP.

III. RAZVOJ I IZGRADNJA TERMINALA ZA UPP

U odnosu na postojeća Pravila definiran je očekivani početak rada terminala za UPP s plinskom godinom 2020./2021. te se preciznije definira obveza korisnika terminala za UPP za osiguranjem dostatnih kapaciteta na ulazu u transportni sustav sklapanjem ugovora s operatorom transportnog sustava. Također, odredbe o povećanju tehničkog kapaciteta prebačene su u poglavlje koje definira upravljanje kapacitetima i njihovu raspodjelu.

IV. USLUGE OPERATORA TERMINALA ZA UPP

Ovim odredbama propisuju se usluge koje pruža operator terminala za UPP.

U odnosu na postojeća Pravila učinjene su izmjene u cilju boljeg i jasnijeg definiranja usluga koji su glavne sastavnice standardne usluge. Standardnu uslugu prihvata i otpreme UPP-a čine sljedeće povezane i međusobno zavisne usluge: prihvaćanje i pristajanje broda za prijevoz UPP-a na terminal za UPP, pretovar UPP-a, fizičko i virtualno skladištenje UPP-a, uplinjavanje UPP-a i otprema plina do točke isporuke.

Također je uređena i mogućnost pružanja nestandardnih usluga uređenih Metodologijom utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom, koju donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija.

V. UGOVARANJE USLUGE PRIHVATA I OTPREME UPP-a I RASPODJELA KAPACITETA UPLINJAVANJA

Ovim odredbama uređuje se postupak ugovaranja usluga terminala za UPP, upravljanje kapacitetima uplinjavanja UPP-a te njihova raspodjela. Prvo ugovaranje usluge prihvata i otpreme UPP-a provodi se putem nediskriminirajućeg i transparentnog postupka dugoročnog ugovaranja usluga terminala za UPP, za razdoblje od najmanje jedne, a najviše 20 godina.

Nakon provedenog prvotnog postupka dugoročnog ugovaranja, operator terminala za UPP u slučaju da preostane slobodnog kapaciteta, uslugu prihvata i otpreme UPP-a ugovara u godišnjem postupku ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a i u postupku ugovaranja kratkoročnih

kapaciteta uplinjavanja UPP-a. U slučaju kad je ukupan iznos zahtijevanog kapaciteta uplinjavanja UPP-a veći od iznosa slobodnog kapaciteta, operator terminala za UPP slobodan kapacitet uplinjavanja UPP-a raspodjeljuje prema vremenskom periodu i količinama zakupa.

VI. TRGOVANJE KAPACITETIMA UPLINJAVANJA UPP-a i UPP-om

Ovim odredbama propisuju se postupci trgovanja UPP-om i kapacitetima uplinjavanja na sekundarnom tržištu. Uređena su prava i obveze korisnika terminala za UPP prilikom trgovanja UPP-om uskladištenim u spremnicima terminala za UPP s ili bez prenošenja neiskorištenih kapaciteta te prava i obveze korisnika terminala kod prijenosa ugovorenog kapaciteta uplinjavanja UPP-a i otpreme ili prijenosa prava korištenja ugovorenog kapaciteta uplinjavanja UPP-a i otpreme.

U odnosu na postojeća Pravila, postupci su opisani na jednostavniji način te je tekst iznova nomotehnički obrađen.

VII. RASPORED USLUGA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

U odnosu na postojeća Pravila, gotovo cijeli postupak izrade godišnjih i mjesečnih rasporeda korištenja kapaciteta uplinjavanja UPP-a te dolaska brodova za UPP je izmijenjen.

Učinjene su izmjene na način da je cjelokupan proces izrade godišnjih i mjesečnih rasporeda uplinjavanja UPP-a raspisan na način da jasno određuje uloge korisnika i operatora terminala za UPP te je određen algoritam za određivanje termina dolazaka brodova za UPP.

Prilikom sastavljanja rasporeda usluga, operator terminala za UPP dužan je u najvećoj mogućoj mjeri u kojoj je to moguće, primjenjujući pravila o zajedničkom korištenju terminala, izraditi optimalni raspored usluga koji zadovoljava sve korisnike terminala za UPP.

VIII. ZAJEDNIČKO KORIŠTENJE TERMINALA ZA UPP

Odredbe o zajedničkom korištenju terminala za UPP propisuju odgovornosti operatora terminala u odnosu na korisnika terminala za minimalnu operativnu razinu UPP-a na način da se nedvojbeno propisuje odgovornost operatora terminala za osiguravanje minimalne operativne razine UPP-a prilikom puštanja terminala u rad, kao i druge slučajeve ukoliko odobreni godišnji i/ili mjesečni raspored usluga ne omogućava kontinuirani rad terminala za UPP. Pored navedenog, jasno su opisani slučajevi u kojima je korisnik terminala za UPP odgovoran za minimalnu operativnu razinu UPP-a.

Također, detaljno se uređuje obveza korisnika terminala za UPP za sklapanje ugovora o zajedničkom korištenju terminala za UPP u kojem su definirani međusobni odnosi svih korisnika terminala za UPP te operatora terminala za UPP kao odgovorne osobe za provedbu i praćenje prava i obveza proizišlih iz ugovora o zajedničkom korištenju terminala za UPP. Pored navedenog, kada je riječ o sredstvima osiguranja plaćanja za potrebe ugovora o zajedničkom korištenju terminala, isto je predmet dogovora korisnika terminala za UPP.

IX. UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

Odredbe o uvjetima korištenja terminala za UPP opisuju postupke odobrenja brodova za prijevoz UPP-a za dolazak na terminal za UPP, dolazak i odlazak brodova za prijevoz UPP-a te definiraju

postupke pretovara UPP-a u terminal za UPP i uplinjavanja UPP-a.

X. SPECIFIKACIJA KVALITETE I MJERENJE UPP-a I UPLINJENOG PRIRODNOG PLINA

U odnosu na postojeća Pravila, propisana je specifikacija kvalitete UPP-a kojeg se može prihvatiti na terminal za UPP te su usklađene odredbe o uzorkovanju i mjerenju pretovarenog UPP-a s važećim propisima i standardima.

XI. REVIZIJA KOLIČINA UPP-a I OTPREMLJENOG PLINA

Ovim odredbama propisuju se postupci inventure UPP-a u terminalu za UPP, utvrđivanje količina UPP-a i otpremljenog plina te raspodjela eventualno utvrđenog manjka ili viška.

XII. ODRŽAVANJE TERMINALA ZA UPP

Odredbe o održavanju terminala za UPP opisuju potrebne radnje oko planiranog i neplaniranog održavanja terminala za UPP.

XIII. PROMJENE I OGRANIČENJA UPRAVLJANJA TERMINALOM ZA UPP

Ovim odredbama propisuju se postupci u slučaju potrebe promjene, ograničenja ili prekida pružanje usluge prihvata i otpreme UPP-a.

Učinjene su izmjene na način da su jasnije opisane potrebne promjene odobrenog raspreda usluga te prava i obveze operatora terminala za UPP i korisnika terminala za UPP prilikom ograničenja ili prekida pružanja usluga terminala za UPP.

XIV. PRODAJA UPP-A ILI PRIRODNOG PLINA KORISNIKA TERMINALA U OTVORENOM POSTUPKU

Odredbe propisuju postupke prodaje UPP-a ili prirodnog plina korisnika terminala u otvorenom postupku te način predaje prihoda od prodaje korisniku terminala čiji je UPP ili prirodni plin prodan.

XV. NAKNADA ŠTETE

U odnosu na postojeća Pravila, osim nomotehničkih izmjena, novi predloženi tekst je jasniji i razumljiviji. I za operatora terminala za UPP i za korisnika terminala za UPP propisuje se odgovornost da štiti i brani drugu stranu od šteta, odnosno da obešteti drugu stranu za bilo koje i sve nanesene štete, izuzev posljedičnih gubitaka, a koji se detaljno opisuju u općim uvjetima korištenja terminala za UPP koji su sastavni dio Pravila.

XVI. OBJAVLJIVANJE PODATAKA I RAZMJENA INFORMACIJA

Ovim odredbama opisuju se postupci objave podataka i razmjena informacija koje operator terminala za UPP razmjenjuje sa sudionicima tržišta prirodnog plina, odnosno korisnicima terminala za UPP i operatorom transportnog sustava.

XVII. ZAVRŠNE ODREDBE

Završnim odredbama se uređuje stupanje na snagu novih Pravila.

PRILOG I. OPĆI UVJETI KORIŠTENJA USLUGE TRANSPORTA PLINA

Predmet Općih uvjeta je reguliranje međusobnih prava i obveza operatora terminala za UPP i korisnika terminala za UPP, kao i utvrđivanje Općih uvjeta koji će se primjenjivati na pružanje usluge prihvata i otpreme UPP-a i nestandardnih usluga koje su opisane u Pravilima.

U odnosu na postojeće Opće uvjete učinjena je nomotehnička izmjena na način da su Opći uvjeti u potpunosti usklađeni s hrvatskim propisima.

PRILOG II. POLITIKA RASPODJELE PRIRODNOG PLINA

Politika raspodjele utvrđuje načela izračuna prirodnog plina dostupnog na terminalu za UPP.

U odnosu na postojeća Pravila, pristupilo se definiciji jednostavnijih formula za izračun dozvoljenih i nedozvoljenih gubitaka plina na terminalu za UPP, te su shodno navedenom izmijenjeni članci koji su definirali raspodjelu gubitaka plina na terminalu.

Umjesto dosadašnjih apsolutnih iznosa, pristupilo se korištenju relativnih iznosa te je jednoznačno definiran dozvoljen gubitak plina operatora terminala za UPP u iznosu do 2%. Na taj način je izbjegnuto očekivanje konačne odluke o odabiru FSRU-a kao pretpostavke za izračune dostupnog prirodnog plina na terminalu za UPP.